

\$1,5 млн для розвитку інструментів цифровізації у сфері культурної спадщини України, надаючи необхідне технічне обладнання та програмне забезпечення для розвитку серверної інфраструктури, а також міжнародних консультантів, які супроводжуватимуть усі процеси, допомагатимуть у розвитку стратегії інтеграції цифрової частини культури до європейського простору [7].

Список використаних джерел

1. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого: вебсайт. URL: <https://elib.nlu.org.ua/uchasnyky.html?id=34> (дата звернення 01.04.2023).
2. Національна історична бібліотека України: веб-сайт. URL: <https://nibu.kyiv.ua/greenstone/cgi-bin/library.cgi> (дата звернення 01.04.2023).
3. Онищенко О. С. Цифровізація – стратегічний шлях розвитку бібліотечної сфери. *Бібліотечний вісник*. 2021. № 4. С. 3–9. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2021_4_3 (дата звернення 01.02.2023).
4. Оцифрування – це можливість зберегти архівну інформацію. Державна архівна служба України: офіційний вебпортал органу виконавчої влади URL: <https://archives.gov.ua/ua/2023/04/14/%d0%be%d1%86%d0%b8%d1%84%d1%80%d1%83%d0%b2%d0%b0%d0%bd%d0%bd%d1%8f-%d1%86%d0%b5-%d0%bc%d0%be%d0%b6%d0%bb%d0%b8%d0%b2%d1%96%d1%81%d1%82%d1%8c-%d0%b7%d0%b1%d0%b5%d1%80%d0%b5%d0%b3%d1%82%d0%b8/>
5. Про затвердження Програми оцифрування архівних інформаційних ресурсів на 2022 – 2025 роки: Наказ від 29.12.2021 № 165. URL: https://srpi.archives.gov.ua/tmp/1445_2.pdf?fbclid=IwAR36HtbJf4hpa8fYuNsWxz5s6syHG5i7GeXXLvt5sG6ahZr_zX7AQMZplA (дата звернення 30.04.2023).
6. Сердюк С., Герасимова С. Бібліотеки України під час війни: адаптація до нових реалій та визначення пріоритетів. *Бібліотечний форум: історія, теорія і практика*. 2022. № 3(29). С. 9–14. URL: http://odnb.odessa.ua/img/novini_2016/645/serdyuk.pdf (дата звернення 21.04.2023).
7. ЮНЕСКО виділяє \$1,5 млн на цифровізацію культурної спадщини України. *Міністерство культури та інформаційної політики: офіційний веб-сайт*. URL: <https://mkp.gov.ua/news/9246.html> (дата звернення 31.05.2023).

Кудлай В. О., канд. наук із соц. ком., доцент;
Андибор А. А., здобувач вищої освіти,
Маріупольський державний університет, м. Київ

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ОПИС: ПОНЯТТЯ, СТРУКТУРА ТА МЕТОДИ ПІДГОТОВКИ

Протягом усього періоду розвитку науки і культури інформація та знання зберігаються і фіксуються в документах. Кількість документів постійно збільшується. Бібліографічний опис є невід’ємною частиною інформаційної сфери і ви-

конує важливу роль в організації, пошуку та доступі до інформаційних ресурсів. Бібліографічні описи є основою для створення бібліотечних каталогів, бібліографічних покажчиків та автоматизованих баз даних документів, які надають усі види інформації про документ.

Найважливішим питанням кінця 20-го – початку 21-го століття було розроблення єдиного міжнародного стандарту бібліографічного опису та приведення національних стандартів у відповідність до міжнародного [3, с. 4].

Основні нормативні документи, які регламентують складання бібліографічного опису документів: міждержавні стандарти, національні (державні) стандарти з бібліографічного опису. Також важливими документами, що регламентують складання бібліографічного опису, є правила, інструкції, методичні рекомендації.

Потреби в обміні бібліографічною інформацією у світовому масштабі поставили завдання зближення каталогізаційних кодексів різних країн. Потребує вирішення питання щодо перегляду правил каталогізації, яка проводиться міжнародним співтовариством, їх гармонізації та адаптації до функціонування в автоматизованому режимі. Тому постає питання забезпечення сумісності бібліографічних записів як на національному, так і на міждержавному та міжнародному рівнях [4, с. 7].

Бібліографічні описи та посилання складаються не у вільній формі, а відповідно до чинних стандартів, зокрема:

ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання.

ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання.

ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила.

Якщо говорити саме про оформлення бібліографічного опису, а не бібліографічного посилання, то сьогодні єдиним національним стандартом, що регламентує методику бібліографічного опису, є ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис, бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання». Стандарт, зокрема, надає порядок бібліографічних відомостей для складання бібліографічного опису. Наведемо приклад порядку наведення бібліографічних відомостей (з урахуванням вживання великої та малої літер) [2]:

Заголовок опису

Основна назва [Загальне позначення матеріалу] = **Паралельна назва: відомості, які відносяться до назви / відомості про Авторство чи Відповідальність; про інших Осіб. – Відомості про повторність видання / Відповідальність за видання. – Зона специфічних відомостей. – Місце видання: Вид-во, рік. – Фізична (кількісна) характеристика. – (Серія і підсерія ; №, т.). – Примітки (додаткова**

інформація від бібліографа, напр.: системні вимоги до електрон. ресурсів). – ISBN. [2, с. 7].

Методика бібліографічного опису включає в себе ряд кроків, які потрібно виконати для створення повноцінного бібліографічного запису.

Загальна методика передбачає застосування прийомів та правил бібліографічного опису документів, незалежно від їх виду. До функцій загальної методики входить розгляд видів документів з погляду бібліографічного опису; видів опису та їх елементів; загальних правил бібліографічного опису; правил, що стосуються окремих елементів опису.

Спеціальна (або часткова) методика розкриває прийоми та правила бібліографічного опису окремих видів документів, наприклад, книг, періодичних видань, аудіовізуальних документів тощо [1, с. 41–42].

Бібліографічний опис є невід’ємною частиною інформаційної сфери і в сучасному світі він має важливе значення. Висновки щодо бібліографічного опису в сучасному світі включають таке:

Стандартизація інформації. Завдяки стандартизації бібліографічного опису, як-от Міжнародний стандарт бібліографічного опису (ISBD) і Формат MARC (Machine Readable Cataloging), інформація про ресурси стає більш узгодженою та зрозумілою для користувачів у різних бібліотеках та інформаційних системах.

Електронний доступ. Завдяки розвитку технологій та електронних інформаційних ресурсів, бібліографічний опис тепер може бути швидко та легко доступним в електронному вигляді. Це дає змогу користувачам швидко знаходити та отримувати доступ до різноманітних джерел інформації.

Розширений обсяг інформації. Сучасні бібліографічні описи можуть містити більш широкий обсяг інформації про ресурси, як-от ключові слова, анотації, зображення обкладинок, відгуки користувачів тощо. Це допомагає користувачам зробити більш інформований вибір і знайти потрібні ресурси.

Інтеграція з іншими інформаційними ресурсами. Бібліографічні описи в сучасному світі можуть бути інтегровані з іншими інформаційними ресурсами, як-от електронні каталоги бібліотек, бази даних, пошукові системи тощо. Це полегшує користувачам отримання повної інформації та доступ до джерел.

Усі ці фактори сприяють покращенню доступності та зручності використання бібліографічного опису, що допомагає користувачам ефективно знаходити та використовувати необхідну інформацію в сучасному інформаційному середовищі.

Список використаних джерел

1. Горбаченко Т. Г. Аналітико-синтетична переробка документної інформації: навч. посіб. для дистанційного навчання. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Університет «Україна», 2008. 312 с.
2. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання. Відпов. ГОСТ 7.1-2003, IDT. Вперше (зі скасуванням ГОСТ 7.1-84,

ГОСТ 7.16-79, ГОСТ 7.18-79, ГОСТ 7.34-81) [чинний з 2007-07-01]. Офіц. вид. Київ: Держспоживстандарт України, 2007. С. 56 (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи).

3. Конджарян Н. Г. Загальні вимоги та правила складання бібліографічного опису документа: метод. посіб. Черкаський нац. ун-т ім. Б. Хмельницького, Наук. б-ка. Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2013. 112 с.

4. Шкіцька І. Ю. Аналітико-синтетична переробка інформації: навч.-метод. посібник. Тернопіль: ТОВ «Новий колір», 2009. С. 17–28.

*Кравець Л. О, аспірантка,
Київський національний університет культури і мистецтв, м. Київ*

ФУНКЦІЇ БІБЛІОТЕК УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ВІЙНИ

Бібліотека як унікальний соціальний інститут завжди була віддзеркаленням особливостей суспільно-політичного та економічного розвитку. Місія бібліотек – накопичувати і поширювати знання – залишається незмінною, але залежно від соціальних умов та викликів часу розширюються зміст і завдання їх інформаційно-комунікаційної діяльності. Ми повністю підтримуємо твердження, що опанування функцій сучасних бібліотек є одним із найскладніших тем у бібліотекознавчому дискурсі [3, с. 51].

Завдання кумуляції та трансляції знань бібліотеками в інформаційному суспільстві відбувається через успішну реалізацію традиційних та інноваційних функцій бібліотеки. Ключовою базовою функцією, яка визначає місію книгозбірні, залишається меморіальна, тобто накопичення та зберігання знань, яка в умовах цифровізації трансформується в генерування інформаційних електронних ресурсів, активізацію роботи у віртуальному середовищі. «Ефективне функціонування сучасної бібліотеки як інноваційно-інтелектуальної відкритої платформи можливе за умови органічного поєднання адаптивного характеру її інформаційно-комунікаційної діяльності та оптимальних алгоритмів цифрової інтеграції до глобального цифрового простору» [4, с. 2].

Динамічна адаптація бібліотек до швидкозмінного цифрового ландшафту позитивно вплинуло на кардинальне переосмислення основ бібліотечної справи, сприяло зростанню конкурентоспроможності бібліотек, їх популярності, зміцнило імідж бібліотек у соціумі. Сьогодні проактивні публічні бібліотеки України ефективно використовують у щоденній роботі такі соціальні мережі, як-от Facebook, Twitter, Pinterest, Instagram, котрі є їх «іміджевою візитівкою, комунікацій-